

kan jeg ikke erkende Rigtigheden af; jeg tror snarere, man kan sige det modsatte. Jeg agter nu at omtale enkelte af Dissenspunkterne, altsaa de Punkter, som Striden hidtil har staaet om under de tidligere Forhandlinger, kommer altsaa ogsaa til at omtale de to Punkter særlig, som det ærede 2det kongevalgte Medlem nylig omtalte. Men før jeg gør det, vil jeg gøre nogle faa mere almindelige Bemærkninger om Sagens Behandling hidtil. Det foreliggende Forslag er jo udarbejdet paa det samme Grundlag som det Forslag, den ærede Minister forelagde i Fjor, og som blev forelagt af en tidligere Kirkeminister for tre Aar siden. Grundtanken i alle disse Forslag er denne, at der er tre store Skader, som Folkeskolen lider under for at kunne arbejde tilfredsstillende. Den ene er den, at der er for faa Lærerkæfter, den anden, at disse Lærerkæfter ere for daarlig stillede i økonomisk Henseende for at kunne arbejde med Lyst og Iver, og den tredje, at det er nødvendigt, at Staten træder til med større Bidrag til vor Folkeskole, end den hidtil har gjort. Det er de tre Hovedpunkter, og naar man tænker tilbage paa de hittidige Forhandlinger, har der ikke mellem Tingene været nogen principiel Strid om disse tre Punkter. Det har fra Begyndelsen til Enden fra alle Sider været erkendt, at det var tre svage Punkter ved vor nuværende Skoleordning, som vi maatte se at raade Bød paa og finde Lægemidler for. Der har været noget forskellige Meninger om, hvor mange Skoler og hvor mange flere Lærere der behøvedes for at faa en forsvarlig Folkeskoleordning, om, hvor stor Løn der er nødvendig, for at Lærerne kunne føre en ordentlig Tilværelse i Sammenligning med den, deres Medborgere føre, og ligesaa om, hvor højt Statstilskuddet skulde være. Men det er ogsaa det hele, og derom blev det forholdsvis tidlig naaet saa stor Overensstemmelse, at man kunde se, at der ikke vilde blive noget i Vejen, naar vi kom til den endelige Afgørelse. Men saa sagde Folketinget, og jeg mener, det var berettiget: foruden de tre Mangler ved Folkeskolen, som Ministeren peger paa, og som han søger afhjulpne, er der en til, og det er i vore Øjne en meget stor Mangel, for mit Vedkommende er jeg nær ved at sige den største eller en af de største: der er et fremmed Forhold mellem Befolkningen og Folkeskolen, som vi ved denne Lejlighed maa se at bøde lidt paa, om det er muligt. I den Henseende stillede ogsaa Folketinget enkelte Forslag. Jeg skal ikke

komme videre ind paa at nævne dem, jeg skal kun sige, at Folketinget foreslog Optagelsen af en Paragraf om udvidede Skolekommissioner og en, om end noget større, men dog skarpt begrænset, skarpere end den fra 1856 gældende Indstillingsret af Skolelærere, altsaa et Punkt angaaende den fremtidige Lærerkaldelse, og endelig blev der paa Lovforslaget optaget et Tilskud til den private Skole paa Landet eller, som vi fra gammel Tid have kaldt den, Friskolen.

Naar vi nu se paa disse Punkter, som have staaet Parterne imellem, saa komme vi først til § 15 i Forslaget, om Skolekommissionerne. Hvad har nu Ministeren indrømmet til Venstres Standpunkt der? Det oprindelige Forslag lød paa en udvidet Skolekommission, af hvis Medlemmer den almindelige Befolkning, som havde Børn, der søgte Skole, skulde vælge Halvparten. Det er nu svundet ind til, at Paragraffen lyder paa, at hvor Sogneraadet finder det nødvendigt, kan der foruden den fødte Formand af Sogneraadet vælges to Medlemmer til, altsaa i alt fire, af hvilke mindst to vælges uden for Sogneraadet, men det er ret betegnende, at Ministeren ikke en Gang har kunnet gøre den Indrømmelse, uden at der skulde hældes endnu en Draabe Vand i Medicinen, som fra Venstre var tænkt at skulle bøde paa det fremmede Forhold mellem Skolen og Befolkningen. Ministeren har nemlig sagt: men der maa ingen Enker vælges. Dermed er Forslaget kemisk rent for Kvinder med Undtagelse af Skolepigerne, dem kan man ikke udelukke af Forslaget. Det er ret betegnende. Nu har det ikke saa stor Betydning, thi Paragraffen er saa udvandet, Venstres Tanke er trængt tilbage saaledes, at det har meget lidt at sige, saaledes som det nu lyder: — Det andet Punkt, hvor Ministeren har vist Imødekommen, er paa den næste Paragraf, § 16, om Lærerkaldelsen. Der har jo Landstingets Flertal fra Begyndelsen og i Overensstemmelse med Ministeren ment, at naar der blev tilstaaet Folkeskolen større Understøttelse fra Statskassen af de fælles Midler, skulde Administrationen ogsaa have større Indflydelse, og den skulde saa særlig gøre sig gældende ved Kommuneraadenes Indstillinger ved Lærerkaldelsen, og det i en meget skarp Form til at begynde med. Der var et Medlem af dette Ting i Fjor, der indrømmede, at teoretisk var denne Betragtning af Sagen rigtig, men praktisk tillagde han den ikke saa stor Betydning, det saa næsten ud til, som om han ikke en Gang